

پایان‌نامه‌ی کارشناسی ارشد: حسین خیراندیش، ۱۳۹۶

بررسی شیوع آلودگی به انگل‌های مشترک انسان و دام (کیست هیداتیک، فاسیولوز و دیکر و سلیموم) در دام‌های کشتار شده در کشتارگاه اسفراین

ب؟ ماری‌های انگل؟ در نشخوارکنندگان اهم؟ ت فراوان؟ دارد. فاسیولیازیس و دیکروسلیازیس و کیست هیداتیک سه نمونه از بیماری‌های انگلی هستند که اغلب بصورت مزمن بروز می‌کنند و نشانه‌های بال؟ن؟ آشکاری نشان نم؟ دهند. بنابراین، این بیماری‌ها نه تنها باعث مرگ و م؟ر در گله می‌شوند بلکه بیشتر مواقع موجب بروز ضررهای اقتصادی فراوان م؟ گردند.

بیماری فاسیولیازیس توسط جنس فاسیولا از رده ترماتودا ایجاد می‌شود. فاسیولا هپاتیکا یکی از گونه‌های مهم ایجادکننده فاسیولوز در نشخوارکنندگان کوچک می‌باشد. شدت بیماری فاسیولوز به عواملی مانند سن و گونه میزبان، مرحله تکامل انگل در میزبان (حیوان و/یا انسان بعنوان میزبان نهائی)، وضعیت تغذیه و تعداد متاسرکاریای خورده شده توسط میزبان بستگی دارد. از لحاظ بیماری‌زایی دو شکل متفاوت از فاسیولوز وجود دارد. اولین شکل در زمان مهاجرت فاسیولای نابالغ در پارانشیم کبد اتفاق می‌افتد که با آسیب پارانشیم و خونریزی همراه می‌باشد. دومین شکل بیماری زمانی که انگل وارد مجاری صفراوی شده و در نتیجه مکیدن خون توسط فلوک و آسیب قابل ملاحظه در اپیتلیال مجاری صفراوی شده، اتفاق می‌افتد.

دیکروسلیوم دندریتیوکوم از ترماتودهای شایع در قسمت‌های مختلف ایران می‌باشد. در عفونت‌های مزمن، این انگل باعث سیروز مجاری صفراوی در کبد گاو، گوسفند یا بز شده و ضرر اقتصادی زیادی ایجاد می‌کند.

همچنین کیست هیداتیک، مرحله نوزادی کرم نواری اکینووکوکوس گرانولوس است. این کرم 3-7 میلی متری، انگل روده باریک سگ است. تخم‌های کرم همراه با مدفوع سگ آلوده خارج شده و در محیط پراکنده می‌شوند. انسان و حیوانات با خوردن این تخم‌ها همراه با آب، غذا و سبزیجات، آلوده شده و کیست هیداتید در بدن آنها تشکیل می‌شود

این مطالعه بر روی 5022 گوسفند، 1766 بز و 914 گاو کشتار شده در کشتارگاه اسفراین، شهری در شمال شرقی ایران انجام شده است. این تحقیق برای تعیین میزان شیوع فاسیولا هپاتیکا و دیکروسلیوم دندریتیوکوم و کیست هیداتیک در لاشه‌های کشتار شده گوسفند، بز و گاو در کشتارگاه اسفراین در پاییز و زمستان سال 1395 و بهار و تابستان 1396 بر اساس فصل و گونه حیوان انجام گرفته است.

بدین منظور از 5022 رأس گوسفند، 1766 رأس بز و 914 رأس گاو بصورت تصادفی در مدت 12 ماه (پا؟؟ز و زمستان 95، بهار و تابستان 96) در کشتارگاه بعد از کشتار نمونه مدفوع از رکتوم گرفته شد کبد و ریه آن‌ها نیز مورد بازرسی کشتارگاهی قرار گرفته است. نمونه‌های مدفوعی اخذ شده در فرمالین 10% فیکس شدند. سپس نمونه‌ها برای بررسی میکروسکوپی به آزمایشگاه انگل‌شناسی دامپزشکی شهرستان ارجاع داده شدند و به روش شناورسازی مدفوع با محلول سولفات روی اشباع انجام گرفت و بعد

از آن زیر میکروسکوپ نوری از نظر وجود تخم انگل های فاسیولا هیپاتیکا و دیکروسلیوم دندریتیکوم مورد بررسی قرار گرفتند.

نتایج این بررسی نشان داد که از مجموع 5022 گوسفند مورد بررسی در 403 مورد (2/8%) آلودگی کبد به دیکروسلیوم دندریتیکوم در 9 مورد (17/0 درصد) آلودگی کبد به فاسیولا هیپاتیکا، آلودگی کبد به کیست هیداتیک 127 مورد (2/52%) و آلودگی ریه به کیست هیداتیک (30/42%) بودند. همچنین از مجموع 1766 بز مورد بررسی در 64 مورد (3/62%) آلودگی کبد به دیکروسلیوم دندریتیکوم مشاهده شد، در 2 مورد (0/11%) آلودگی کبد به فاسیولا هیپاتیکا، آلودگی کبد به کیست هیداتیک 25 مورد (1/41%) و آلودگی ریه به کیست هیداتیک 383 مورد (21/68%) را نشان دادند. از مجموع 914 گاو مورد بررسی 27 مورد (2/95%) آلودگی به دیکروسلیوم دندریتیکوم ولی هیچ موردی آلودگی گاوها به فاسیولا هیپاتیکا مشاهده نشد. آلودگی کبد به کیست هیداتیک 31 مورد (3/39%) و آلودگی ریه به کیست هیداتیک 173 مورد (18/92%) مشاهده شد

کلیدواژه‌ها: فاسیولا هیپاتیکا، دیکروسلیوم دندریتیکوم، کیست هیداتیک، گوسفند، بز، گاو اسفراین

شماره‌ی پایان‌نامه: ۱۲۷۵۰۴۱۸۹۶۱۰۰۱

تاریخ دفاع: ۱۳۹۶/۱۱/۰۱

رشته‌ی تحصیلی: علوم و مهندسی صنایع غذایی

دانشکده: کشاورزی و دامپزشکی

استاد راهنما: دکتر محمدرضا سعیدی اصل

استاد مشاور: دکتر احمد پدramنیا

M.A. Thesis:

Prevalence of zoonotic parasites (La and other .fasyv hydatid cyst and Slyvm) in slaughtered animals in slaughterhouses Esfaryen

Parasitic diseases are very important in small ruminants. Fascioliasis and dicrocoeliasis are two examples of parasitic diseases which often occur in chronic form and dont have clinical symptoms clearly or asymptomatic. Therefore, these diseases not only caused deaths in the herd but also more often caused significant economic losses over time.

Fascioliasis is a disease caused by any member of the genus Fasciola of trematoda. One of the major species involved in causing Fascioliasis in small ruminants is Fasciola hepatica.

The severity of fascioliasis depends on some factors such as the age and species of host, the phase of parasitic development in the host (animal and/or human as an difinity host), its nutritional state and the number of metacercariae ingested. There are essentially two forms

of fascioliasis, differing in pathogenesis. The first form occurs during migration of immature fasciola in the liver parenchyma and is associated with liver parenchymal damage and haemorage. The second form of the disease occurs when the parasite has entered the bile ducts and results from the blood sucking activity of the fluke and the considerable damage inflicted on the epithelial lining of the bile ducts.

Also *Dicrocoelium dendriticum* is common trematodes of ruminants in many parts of Iran. In chronic infections, this parasite causes biliary cirrhosis in liver of cattle, sheep or goat and lead to economic losses.

Therefore, in this study, 282 sheep and 168 goats randomly were selected occasionally and their stool samples were collected and fixed in 10% formaldehyde. Then samples were transported to laboratory. Identification eggs in stool samples were done by clayton lane, stool flotation method and also was observed their liver.

The results showed that of the 282 sheep tested, 24 cases (8.51%) were infected with *Dicrocoelium dendriticum* and 2 (0.7%) were infected with *Fasciolla hepatica*. Also from the 168 goats tested, 9 cases (5.53%) were infected with *Dicrocoelium dendriticum* but no one them has infection with *Fasciolla hepatica*.